

Wandelen in Oost- Vlaanderen

Robert Declerck

Colofon

Wandelen in Oost-Vlaanderen

© 2020 Odyssee Reisgidsen vof | www.odyssee-reisgidsen.nl

© 2020 Robert Declerck

Alle rechten voorbehouden

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Tekst: Robert Declerck

Serieredactie: Bartho Hendriksen en Leo Platvoet

Kaart: UvA-Kaartenmakers | www.uva-kaartenmakers.nl

Druk: Q-Pomotions, Tilburg | www.q-promotions.nl

Odyssee Reisgidsen

Odyssee Reisgidsen levert zijn titels als paperback of als e-book. Paperbacks zijn verkrijgbaar bij de (reis)boekhandel in Nederland en Vlaanderen, via Bol.com of de Odyssee-website. De e-books zijn verkrijgbaar via diverse platforms.

Uiteraard proberen wij de geboden informatie zo actueel en accuraat mogelijk te houden. Toch kunnen er onvolkomenheden en fouten in de tekst voorkomen.

Odyssee aanvaardt daarvoor geen verantwoordelijkheid.

Volg Odyssee op Facebook, twitter en Instagram

www.odyssee-reisgidsen.nl | info@odyssee-reisgidsen.nl

Foto omslag paperback: Muur van Geraardsbergen. Foto BigStock

Foto titelpagina: Zicht op het Gravensteen in Gent. Foto H el ene Peeters-Saenen

Foto pagina 5: Rabot, Gent. Foto Margit Sarbogardi

Foto pagina 6: Stadhuis in Dendermonde. Foto BigStock

ISBN 9789461231260

Voorwoord

In het (post-)coronatijdperk lijken uitstapjes en vakanties moeilijker. Wat als we onze geplande vakantie moeten laten vervallen wegens reisbeperkingen? Hoe kunnen we in Oost-Vlaanderen vakantie vieren? Waar naar toe en wat te doen?

Wandelen is een optie die valt te combineren met allerhande andere leuke dingen: een terrasje pakken, een museum bezoeken, genieten van de natuur, een hapje eten, onbekende plekken ontdekken, picknicken... Al die wonderlijke vakantie-ideeën uit deze gids liggen in Oost-Vlaanderen en zijn dus makkelijk te bereiken, met de trein, bus, fiets of auto.

Ook al genieten we, het corona-virus helemaal vergeten is geen goed idee. In deze gids herinneren we je er af en toe aan dat onze voorouders met uiterst beperkte middelen en kennis ook te kampen hadden met pandemieën, meestal cholera of pest. Onderweg doe je plekken aan waar de 'helden' van toen – veelal kloosterlingen – zorg droegen voor hun medemensen.

Best mogelijk dat je woont in een van de steden waarin we 'uit-je-kot wandelingen' uitstippelden. Ga daar dan eerst aan de wandel. Maar er zijn nog zoveel andere mooie en bijzondere plekken in Oost-Vlaanderen. We tonen ze je graag: Aalst, Dendermonde, Gent, Geraardsbergen, Lokeren, Ninove Oudenaarde en Ronse. Als afsluiter is er een 'surprise van de chef': ontdek het onbekendere Weteren, een plaats die zelden hoog scoort in 'de lijstjes'. Laat je verrassen!

Veel lees- en wandelplezier

Robert Declerck

Informatie

De redactie van deze gids is afgesloten in augustus 2020 toen Vlaanderen langzaam ontwaakte uit de corona-isolatie. Uiteraard hebben we geprobeerd de geboden informatie zo actueel en accuraat mogelijk weer te geven. Toch kunnen er onvolkomenheden en fouten in de tekst voorkomen. Odyssee aanvaardt daarvoor geen verantwoordelijkheid. Voor reacties, aanvullingen en suggesties: info@odyssee-reisgidsen.nl.

Updates en aanvullingen

Scan de QR-code voor updates van de gids Wandelen in Oost-Vlaanderen.

Inhoudsopgave

1 | Aalst: Geschiedenis en carnaval hand in hand

Een stad die ook buiten carnaval leeft 7

2 | Dendermonde: water en vuur

Ros Beiaard stapt (soms) mee 14

3 | Gent: kloosters en kerken langs de Lieve

Zorg door de eeuwen heen 20

4 | Gent: geschiedenis omgeven door groen

Met een boek naar het park 27

5 | Geraardsbergen: klimmen, dalen en proeven

Via de Muur naar de Markt 33

6 | Lokeren: natuur en cultuur

Over haarsnijderij en paardenworst 39

7 | Ninove: beelden langs de Dender

Oudste, Stoutste en Wijste 44

8 | Oudenaarde: monumenten aan de Schelde

Berokingen ter bestrijding van cholera 50

9 | Ronse: wandelen met Sint-Hermes

Lockdown in de 17de eeuw 56

10 | Wetteren: natuur en ontspanning

Arsène Goedertier is niet vergeten 63

Register 69

Kaders

Ondineke uit de Kapellekesbaan 10

Voil Jeannetten 11

Adolf Daens: sociaal strijder 13

Dendermonde Martelaarstad 16

Legende van het Ros Beiaard 17

Een pestkerkhof 18

De Lieve: naar de Noordzee 22

Stroppendragers: symbool van een moeilijke relatie 23

Sint-Elisabethbegijnhof 24

De leeuwen van keizer Karel 25

Citadelpark, beschermd landschap 30

De Muur 34

Krakelingen en Tonnekensbrand 35

Mattentaarten: nergens lekkerder 37

Hoe Lokeren vroeger een pandemie bestreed 42

Oud, wijs en stout 45

Johannes Despauterius 47

Vergrendeld met een wortel 47

- Pamele, ooit belangrijk 53
Fiertelommegang 58
Een eik met een witte tak en de pest 59
De eerste trein in 1837 64
De kunstroof van de eeuw 64
De eerste Scheldebrug 66
Visverkoop in de vismijn 67

Een stad die ook buiten carnaval leeft

Wat hebben drukker Dirk Martens, sociaal voorvechter priester Daens en auteur Louis-Paul Boon gemeen? Je ontmoet hen in het straatbeeld van **Aalst**; een stad die bovendien kan uitpakken met de meest fervente carnavalisten van het land. Natuurlijk ontmoet je ook 'gewone' Aalsterse burgers, die vooral op de carnavalsdagen voorafgaand aan de vasten hun gevoelens uiten. Tijdens de overige 362 dagen wordt dan weer keihard uitgekeken naar het volgende hoogtepunt.

Aalst, Dendermonde en Ninove hebben het water van de Dender gemeen. Toch merk je dat de invloed van de rivier verschillend is. Hier draagt de rivier bij tot de vorming van een brok natuur (Osbroek), maar biedt ook ruimte voor watergebonden industrie.

Op het einde van je wandeling ontmoet je de Dender, maar voordien geniet

je vooral van de sfeer op pleinen en straten gebracht door monumenten, beelden, groene plekken en misschien ook de gedachte aan het komende carnavalsfeest.

Route-informatie

Begin en aankomst: station Aalst

Afstand: 5 km

Informatie: Infokantoor Toerisme, Hopmarkt 51, tel. 053 72 38 80, www.visit-aalst.be

Sint-Martinuskerk herbergt pestlijders

Met de 'voorlopige' afsluiting van de westgevel werd de bouw van de Sint-Martinuskerk in 1730 afgerond. Foto Gert Swillens/Toerisme Oost-Vlaanderen

Ga van het Statieplein via de Albert Liënartstraat (links in de hoek) naar de Graanmarkt. Rechtdoor in de Zwarte Zusterstraat en de Rozemarijnstraat naar het Sint-Martensplein.

Voor de bouw van het **station** ① liet de ontwerper zich inspireren door de zuilengalerij van de Borse van Amsterdam op de Grote Markt. Aangevuld met kantelen en hoektorens doet het eerder denken aan een kasteel uit de tijd dat paarden belangrijke vervoermiddelen waren.

Het groen van de **Graanmarkt** ② omvat vooral naaldbomen en grastapijt; zitbanken maken het aangenaam. Rechts is de Pupillenschool, opgericht in 1860. Hier werden leerlingen (10-13 jaar) opgeleid voor het leger. Voor de vervolgoopleiding (13-16 jaar) konden ze naar de kadettenschool in Namen. Bij de mobilisa-

tie op 1 augustus 1914 spoorde de schoolcommandant de kinderen aan ‘hun plicht te vervullen’.

Het belangrijkste religieuze gebouw is de **Sint-Martinuskerk** ③, met daarin een meesterwerk van Rubens dat je toch moet bekijken in de post-coronaperiode. *De Pestlijders* illustreert het menselijk lijden, maar toont vooral hoe de Heilige Rochus van Montpellier akkoord moet gaan met zijn ‘benoeming’ tot patroon van de pestlijders. Een collega als het ware van de Heilige Corona, patroonheilige tegen epidemieën.

Rond de Grote Markt

Door de Kerkstraat naar de Grote Markt.

Op de Grote Markt, rijk aan horeca, ontdek je in een oogopslag een flinke brok Aalsterse geschiedenis. De met gras bezaaide rotonde bezorgt het plein een frisse indruk. Zoek niet naar een betekenis voor de enorme keien erop; die liggen er gewoon voor de fun.

Helemaal rechts staat het **Stadhuis** ④, gebouwd in de periode dat België onafhankelijk werd. Wandel door de grote toegangspoort naar de binnenkoer met de gebouwen van het vroegere landhuis in rococostijl. Opvallend is een gedenkteken in de vorm van een vaas voor de gesneuvelden van de onafhankelijkheidsstrijd in 1830, een zeldzaamheid.

Zicht op de Grote Markt. Foto Gert Swillens/Toerisme Oost-Vlaanderen

Achteraan rechts staat **Ondineke** 5 de hoofdfiguur uit het boek de *Kapellekesbaan* van Louis-Paul Boon, weliswaar een replica. Straks kan je het origineel bewonderen in 't Gasthuys.

Ondineke uit de Kapellekesbaan

*Om Ondineke te leren kennen moet je eerst kennismaken met **Louis-Paul Boon** (1912-1979), geboren in deelgemeente Erembodegem. Hij was zowel veelzijdig schrijver als kunstschilder, maar het is toch vooral om zijn literaire kwaliteiten dat hij herinnerd wordt.*

De Kapellekesbaan uit 1953, dat nu als zijn meesterwerk wordt gezien, werd indertijd nog geweigerd door vier uitgevers, waaronder Manteau. Ze achtten het boek onverkoopbaar vanwege de chaotische structuur.

Hoofdfiguur is het burgermeisje Ondine, die probeert te ontsnappen aan de grauwe Aalsterse werkelijkheid van de 19de eeuw. De roman hoort onder het subjectieve realisme en is behoorlijk chaotisch geconstrueerd: commentaren, kritieken en anekdotes onderbreken voortdurend het verhaal.

Terzijde: Ondineke is ook het officiële stadsbier, gebrouwen met een lokaal geteelde hopvariëteit door Brouwerij De Glazen Toren uit het nabije Erpe-Mere.

Midden op de Grote Markt prijkt het **standbeeld van Dirk Martens** 6, die in 1473 na een opleiding in Venetië terugkeerde naar zijn geboortestad en de boekdrukkunst introduceerde in onze contreien. In zijn geboortestad wordt hij soms 'de zwarte man' genoemd naar de kleur van zijn bronzen beeld uit 1856.

Onder de omschrijving **Belfort** 7 (www.visit-aalst.be) horen drie gebouwen aan elkaar: het oud schepenhuis, een gebiedshuisje en de belforttoren. De eerste steen voor het schepenhuis werd gelegd rond 1225. Vanuit het wat vooruitspringende gebiedshuisje (15de eeuw), met Vrouwe Justitia op de voorgevel, kondigde de overheid regels en besluiten af. Het belfort is net als die andere erkend als Werelderfgoed door de Unesco.

Van hieruit sproeit een van de oudste beiaarden van het land zijn klanken over de stad. In de kelders is er ruimte voor tentoonstellingen en vergaderingen.

Samen met het belfort is de **Borse van Amsterdam** 8 met zijn fraaie zuilengalerij hier het meest in het oog springende gebouw. Dit renaissancegebouw nam in 1630 de plaats in van het vroegere Vleeshuis. De naam verwijst naar een halte voor postkoetsen op de route van Amsterdam naar Rijsel (Lille). Haar huidige reputatie als vooraanstaand restaurant is wijd en zijd gekend, maar daarvoor fungeerde het gebouw ook als onderkomen voor militairen, hotel en politiecommissariaat.

Voil Jeanetten boven

Loop langs de Borse van Amsterdam (verlengde Grote Markt). Neem links de Hopmarkt. Voorbij de glazen structuur van Dienst Toerisme volg je de Korte Nieuwstraat naar het Keizersplein links.